

# مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۱ خرداد ماه ۱۳۲۳ \*

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - قرائت سه فقره گزارش کمیسیون عرایض و مرخصی راجع باعلام جرم آقایان سهیلی و تدین و ارجاع آن به کمیسیون دادگستری
- ۳ - تصویب دو فقره گزارش کمیسیون مرخصی
- ۴ - اجرای مراسم تجلیف از طرف شانزده نفر از آقایان نمایندگان
- ۵ - قرائت گزارش کمیسیون مبتکرات راجع به مستشاران امریکائی و خروج آن از دستور
- ۶ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای آقا سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

صورت مجلس روز یکشنبه ۷ خرداد ماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند \*

## [ ۱ - تصویب صورت مجلس ]

رئیس - اعتراضی در صورت مجلس نیست ؟

مظفرزاده - اجازه بفرمائید تا عرض کنم . مربوط به صورت مجلس است بعد از یکی از کارمندان اداری مجلس پرسیدم ایشان لطیفه اظهار داشتند که دستور همان مذاکرات قبل از دستور است گفتم شاید دستور مجلس را در پایان صورت مجلس نوشته باشند که دستور مجلس چیست آنجا هم شنیدم که نوشته بودند دستور لوایح موجوده این کافی نیست بالاخره ما باید بدانیم آن چیزی که جزء دستور است چیست که مطالبه کرده باشیم استدعا میکنم از هیئت رئیسه که این را برای

مظفرزاده - بنده چند جلسه که نبودم برای کارهای اقتصادی و بازرگانی بگیلان رفته بودم امروز آمدم به مجلس خواستم ببینم دستور مجلس چیست از هر کدام از آقایان پرسیدم معلوم نشد و کسی اطلاع نداشت .  
یکی از نمایندگان - این که مربوط به صورت مجلس نیست آقا .

\* عین مذاکرات مشروح سی و چهارمین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون آذرماه ۱۳۰۵)  
اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

\* \* \* اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائب با اجازه - آقای حیدر علی امامی  
غائبین بی اجازه - آقایان : خلیل دشتی - افخمی - مظفرزاده - صفوی - ملک مدنی - نقابت - کفائی - آصف - مصباح - تیمورتاش  
سید ضیاء الدین - تهرانچی  
دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : بیات - خاکباز - اکبر - سیف پور

ما روشن کنند و در يك تابلوی بگذارند که ما بفهمیم دستور مجلس چیست و قبلاً مطالعه کنیم بنابراین عرض بنده مربوط بصورت مجلس بود.

**رئیس** - همیشه دستور معین است ما چیزی در دستور نداشتیم جز يك لایحه که الان هفت هشت جلسه است مانده است و همه آقایان هم مسبقاً آقاي اردلان اگر در صورت مجلس نظری دارید بفرمائید.

**اردلان** - در صورت مجلس نوشته است که بنده راجع به کشت پنبه سؤالی از وزارت پیشه و هنر کرده ام در صورتیکه سؤال بنده از وزارت کشاورزی بود نه از وزارت پیشه و هنر **رئیس** - اصلاح میشود آقای دکتر شفق در صورت مجلس فرمایشی دارید؟

**دکتر شفق** - بنده هم کراراً راجع بصورت مجلس متذکر شدم که مطابق اصول پارلمانی دنیا دستور جلسه تالی در جلسه سابق معین میشود و بنده که خودم با نطقهای قبل از دستور مخالفم الان می بینم که خیلی وقت ضایع میشود برای نطق های قبل از دستور و يك هفته است که مجلس معطل است و ده پانزده تا لایحه مهم داریم استدعا میکنم ترتیبی بفرمائید که این لوایح زودتر بمجلس بیاید و بگذرد.

**رئیس** - مربوط بما نیست بایستی از کمیسیونها بیاید و ما شروع بکار کنیم هیچ چیز نیامده است برای دستور و چون جلسه اعلام شده بود باختیاط اینکه راپرتی برسد ما جلسه را تشکیل دادیم ولی هنوز گزارشی نرسیده است بعضی لوایح در کمیسیون نظام و دادگستری هست که هنوز راپرتش نرسیده است فقط يك لایحه است که هفت هشت جلسه است در دستور است و متذکر اعلان میشود بعلاوه وقتی که میگویند جلسه را میخواهیم ختم کنیم آقایان بلند میشوند و گوش نمیدهند که رئیس دستور مجلس را بگوید و چیز تازه هم در دستور نداریم چون چیزی نداشتیم مراسم تحلیف را جزء دستور گذاشتیم ممکن است امروز این کار را بکنیم عده هم قریب ۱۴ نفر قبل از دستور اجازه خواسته اند (دستور. دستور) **فولادوند** - چند جلسه است بنده عرایض دارم که

میخواهم بعرض مجلس برسانم و همانطور هم که آقای رئیس الان فرمودند مجلس کاری ندارد آقایان هم موافقت بفرمایند که عرایض مردم بسمع مجلس شورای ملی و آقایان نمایندگان برسد.

**رئیس** - آقای فریور.

**مهندس فریور** - همانطور که چند نفر از همکاران محترم تا بحال بعرض رسانده اند خواستم عرض کنم که این مذاکرات قبل از دستور بقدر دو غاز فایده ندارد کار مجلس موقعی مؤثر است که یا بصورت طرح یا قانون یا سؤال یا استیضاح باشد آدم بیاید آنجا دو ساعت حرف بزند از آسمان و ریسمان بی نتیجه غیر از اینکه وقت گرفته شود همه هم کسل میشوند بعد هم آن کاری که در دستور است با آن دقت رسیدگی نمی شود خیال میکنم این کار معقولی نباشد بعلاوه آقایان میتوانند هم قبل از دستور و هم بعد از دستور صحبت بفرمایند اگر کارمان تمام شد و دیدیم کاری نداریم آقایان مذاکره میفرمایند والا وقت اول مجلس را گرفتن کار خوبی نیست. (رأی - رأی)

**رئیس** - آقایانی که موافقتند بدستور شروع کنیم .... (عده کافی نیست) آقای سیف پور فرمایشی داشتید؟

**سیف پور** - عرض کنم که مقام ریاست يك بخشنامه صادر کرده اند بتمام وزارتخانه ها بگفتند سؤالاتی از آنها می شود سه روز بعد جواب داده شود متأسفانه وزراء حاضر نشده اند بنده هم از آقای وزیر دارائی دوسه سؤال کرده ام نیامده اند جواب بدهند عده از همکاران محترم هم سؤالاتی کرده اند و وزرای مربوطه برای جواب حاضر نشده اند بنده استدعا میکنم مجدداً مقام ریاست بخش نامه بوزارتخانه ها صادر بفرمایند که برای سؤالاتی که نمایندگان مجلس شورای ملی از آنها میکنند لا اقل تا يك هفته بعد یا خود وزراء یا معاونین آنها بیایند و جواب بدهند و تکلیف را روشن کنند.

**جمعی از نمایندگان** - رأی بکینید بود در دستور. **رئیس** - بر صورت مجلس اعتراضی نیست؟ (گفته شد - بخیر) صورت مجلس تصویب شد. آقایانی که موافقت دارند

دستور شویم قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد. **[قرائت سه فقره گزارش کمیسیون عرایض و مرخصی راجع باعلام جرم آقایان سهیلی و تدین و ارجاع بکمیسیون دادگستری]**

**رئیس** - دو فقره گزارش راجع باعلام جرم از طرف آقای فرخ نسبت به آقای سهیلی از کمیسیون عرایض به مجلس رسیده است که قرائت میشود: گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی به مجلس شورای ملی.

مجلس شورای ملی - در خصوص دو فقره اتهامی که از طرف آقای فرخ نماینده محترم مجلس با آقای سهیلی نخست وزیر سابق نسبت داده شده و برای رسیدگی طبق قانون مجازات و زراء بکمیسیون عرایض ارجاع گردیده است کمیسیون پس از مراجعه باوراق و پرونده های مربوطه و دقت کامل در موارد اتهام بشرح زیر اظهار نظر مینماید:

۱ - در مورد اشیائی که بدون مزایده از وزارت امور خارجه خریداری شده است با مراجعه به پرونده کار معلوم گردید چون بهاء اشیاء مورد معامله از پنج هزار تومان کمتر بوده و طبق ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی فروش آن مستطیع بمزایده نیست و وزارت دارائی اجازه داده است اشیاء مزبور را به قیمتی که برای دولت تمام شده است واگذار نمایند لیکن آقای سهیلی طی نامه که در پرونده وزارت امور خارجه بایگانی است تقاضا کرده قیمت اشیاء را پس ارزیابی رسمی بنرخ روز بپردازند و پس از آن ارزیابی رسمی وزارت دادگستری اشیاء مورد معامله را تقویم نموده آقای سهیلی بموجب قبض رسمی که در پرونده ضبط است مبلغ ۲۸۰۰۰ ریال بهای اشیاء مورد معامله را پرداخته و اداره محاسبه داری وزارت امور خارجه طی نامه شماره ۴۹۵۷-۲۸/۵/۲۸ مبلغ ۲۷۵۸۵ ریال را بخزانهداری کل ارسال و چهارصد و پانزده ریال بقیه را بابت حق الزحمه ارزیابی محسوب داشته است و بطوریکه پرونده عمل حاکی است حساب مزبور واريز شده است بنا برائوب فوق تخلفی که مستلزم مجازات باشد در این مورد بنظر نمیرسد.

۲ - در خصوص اتهام دیگر آقای سهیلی مبتنی بر اینکه هنگام تصدی وزارت کشور از مصالح ساختمانی موجود در انبار های شهر داری بنفع خود استفاده نموده است با مراجعه بسوابق امر معلوم گردید مقدار مصالح بوسیله کارپرداز های شهرداری خریداری نموده و وجوه آنرا مستقیماً باشخاص مزبوره پرداخته است و بطوریکه پرونده عمل حکایت میکند و اظهارات آقای گلشائیان رئیس کنونی شهرداری و نامه آقای فروزان رئیس شهرداری وقت تائید مینماید اصولاً این معاملات بشهرداری ارتباطی نداشته و معامله مستقیم بوده است که آقای سهیلی با واسطه کارپرداز های شهرداری برای خرید مصالح جهت خویش انجام نموده است در دفاتر شهرداری هم هیچگونه اثری از این معاملات نیست مضافاً باینکه آقای سهیلی روشت قبوضی که از کارپرداز های شهرداری در دست دارد بکمیسیون عرایض مجلس شورای ملی ارسال نموده است لذا نمیتوان معاملات مزبوره را قانوناً جرم و قابل تعقیب تلقی نمود. بنا برائوب فوق الذکر کمیسیون عرایض ادامه تحقیقات را در هر دو مورد لازم نمیشمارد.

**رئیس** - این راپرت بدون اینکه مذاکره شود به کمیسیون دادگستری رجوع میشود (صحیح است) گزارش دیگری از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است که قرائت میشود: مجلس شورای ملی - در خصوص جرایمی که از طرف ۸ نفر از مدیران جراید طهران و توسط آقای طوسی نماینده محترم مجلس نسبت با آقای علی سهیلی نخست وزیر سابق اعلام گردیده است کمیسیون عرایض با مراجعه بمتن شکایات و دلایلی که برای اثبات اتهامات اقامه شده بشرح ذیل اظهار نظر میکند:

۱ - راجع بتصرف غیر قانونی در اموال وزارت امور خارجه و استفاده غیر قانونی از مصالح متعلق بشهرداری تهران و مداخله در انتخابات. کمیسیون عرایض ضمن گزارش راجع باعلام جرمی که از طرف آقای فرخ نماینده محترم مجلس تقدیم شده است نظریه خود را اعلام نموده و چون در این زمینه دلایل

جدیدی ابراز نگردیده است کمیسیون عقیده سابق خود را در این خصوص نائید مینماید.

۲- چون اتهامات راجع بقیام برعلیه حکومت ملی و محرومیت افراد از حقوق قانونی مستند بدلائل و مدارک نیست بعقیده کمیسیون عرایض قابل توجه و ترتیب اثر تلقی نمیگردد

۳- در خصوص اتهام راجع بتغییر و تفسیر قانون حکومت نظامی و ارتکاب جرم مندرج در ماده ۲۸۰ قانون مجازات عمومی با توجه به مذاکرات جلسه ۱۵۸ مورخ سه شنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۳۲۲ و نظریه که مجلس در تعقیب استیضاح در این خصوص اتخاذ نموده است و عدم انطباق اتهام با ماده مورد استفاده کمیسیون عرایض ادامه تحقیقات را در این مورد نیز لازم نمیشمارد.

رئیس - رجوع میشود به کمیسیون داد گستری (صحیح است) گزارشی از کمیسیون عرایض راجع باعلام جرم نسبت باقای تدین قرائت میشود:

گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی به مجلس شورای ملی

در خصوص اعلام جرمی که از طرف وزارت داد گستری راجع بعملیات منتسب به آقای تدین وزیر اسبق خواربار در امور خواربار آذربایجان شده است کمیسیون عرایض پس از بررسی کامل پیرونده و سوابق امر و مراجعه باظهارات شهود و مطلعین قضیه که در پیرونده موجود است ادامه تحقیقات را در موارد اتهام لازم میدانند.

رئیس - بکمیسیون داد گستری رجوع میشود.

[۳- تصویب دو فقره گزارش مرخصی]

رئیس - دو فقره گزارش از کمیسیون مرخصی رسیده است راجع بمرخصی آقای قبادیان و دکتر رادمش که باید بتصویب مجلس برسد قرائت میشود:

گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی به مجلس شورای ملی

آقای دکتر رادمش از تاریخ بیست و ششم فروردین ماه ۱۳۲۳ بواسطه کسالت مزاج سیزده روز غایب و از حضور

در مجلس معذور بوده و درخواست اجازه نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی عذر ایشانرا موجه تشخیص داده اینک گزارش آن برای تصویب تقدیم میشود

رئیس - آقایانی که موافقند قیام کنند (اغلب برخاستند) تصویب شد. گزارش مرخصی آقای قبادیان قرائت میشود: گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی به مجلس شورای ملی آقای قبادیان برای آوردن خانواده خودشان از کرمانشاه بمرکز درخواست یکماه مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن بعرض میرسد.

رئیس - آقایانی که موافقند برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

[۴- اجرای مراسم تحلیف از طرف شانزده نفر از آقایان نمایندگان]

رئیس - شروع میشود با اجرای مراسم تحلیف که خیلی لازم است.

(در این موقع با احترام ورود کلام الله مجید عموم حضار قیام نموده و آقایان ذیل بشرح زیر قسم نامه را قرائت و امضا نمودند) من که در ذیل امضا مینمایم خداوند را بشهادت میطلبم و بقرآن مجید قسم یاد میکنم مادام که حقوق مجلس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و مجری است تکالیفی را که بمن رجوع شده است مهما امکان با کمال راستی و درستی و جد و جهد انجام داده و نسبت باعلیه حضرت شاهنشاه متبوع عادل مفخم خود صدیق و راستگو باشم و باسباب سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمایم و هیچ منظوری نداشته باشم جز فوائد و مصالح دولت و ملت ایران.

آقایان: فاطمی - هاشمی - امیر ابراهیمی - دهستانی - روحی - دکتر عبده - بهبهانی - عباس مسعودی - افشار صادقی - محمد بهادری - پروین گنابادی - شریعت زاده - یمین اسفندیاری - خلعت بری - حسین طهرانی. آقای فیروز آبادی قبل از اجرای مراسم تحلیف بیانات ذیل را ایراد نموده و سپس مراسم تحلیف را بجا آوردند.

خدا رحمت کند اشخاصی را که این قانون را در مجلس برقرار کردند و این مقررات را درست کردند که وقتی بنده آمدم اینجا قسم خوردم بدانم که به چه قسم خورده ام و باکی معاهده کردم انشاء الله خدا این توفیق را هم به بنده بدهد که در نظر من باشد که برخلاف میل خدائی که همیشه استدعای لطف و مرحمت از او دارم عمل بکنم.

رئیس - بقیه اجراء مراسم تحلیف میماند برای بعد و کمیسیون عرایض و مرخصی و مبتکرات انتخاب شده اند خواهش میکنم امروز اگر ممکن است هیئت رئیسه شان را انتخاب کنند که کار لازم دارند.

رئیس - بقیه اجراء مراسم تحلیف میماند برای بعد و کمیسیون عرایض و مرخصی و مبتکرات انتخاب شده اند خواهش میکنم امروز اگر ممکن است هیئت رئیسه شان را انتخاب کنند که کار لازم دارند.

رئیس - اکثریت نیست. اگر آقایان موافقت میفرمایند جلسه را ختم کنیم و اگر موافقت نمیفرمایند آقایان نطق قبل از دستور بفرمایند و آقای وزیر کشاورزی هم برای جواب حاضرند

بعضی از نمایندگان - برای جلسه آنچه حاضرند

چند نفر از نمایندگان - گزارش کمیسیون مبتکرات حاضر است بفرمائید قرائت شود

[۵- قرائت گزارش کمیسیون مبتکرات راجع بمستشاران امریکائی و خروج آن از دستور]

رئیس - گزارشی است از کمیسیون مبتکرات رسیده و قرائت میشود:

گزارش کمیسیون مبتکرات بمجلس شورای ملی کمیسیون مبتکرات پیشنهاد آقایان نمایندگان را راجع بانتخاب کمیسیون مخصوص از شعب پارلمانی بمنظور بررسی نسبت با اقدامات مستشاران امریکائی در جلسه مورخ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۲۳ مورد دقت قرار داده - و نظر باینکه اوضاع کنونی امور مالی و اقتصادی کشور بررسی و نظارت دقیق مجلس شورای ملی را برای تأمین بهبودی اوضاع و آسایش نسبی ملت ایران از جهات مزبور ایجاب میکند باتفاق آراء پیشنهاد فوق الذکر را قابل طرح دانسته و اینک گزارش آنرا بمجلس شورا تقدیم میدارد.

رئیس - قابل توجه بودنش مطرح است چون از کمیسیون مبتکرات آمده است. آقای فاطمی

فاطمی - بنده با اصل موضوع مخالفتی ندارم ولی با مطرح

شدن فعلیش مخالفم (صحیح است) و تصور هم میکنم که محتاج نباشد در این موضوع زیاد توضیح بدهم اگر يك موافقی بود وقتی که مطرح شد آنوقت بنده در اطرافش توضیحات بیشتری خواهم داد امروز با این ترتیب خوبست که در اطرافش مذاکره نشود (صحیح است)

رئیس - آقای نقابت

نقابت - ماده ۴۲ آئین نامه مینویسد: اگر طرح قانون که از طرف نماینده پیشنهاد شده است راجع بیک از وزراء مسئول باشد موافق اصل چهل قانون اساسی باید آن وزیر را مطلع نمود که خود یا معاون او حاضر شده مذاکرات در حضور او بعمل آید.

این کار مربوط است بوزارت دارائی آقای وزیر هم که حاضر نیست لذا بایستی از دستور خارج شود در موقع مقتضی مطرح شود

رئیس - آقای مجد ضیائی

مجد ضیائی - بنده يك اخطار نظامنامه دارم ماده ۹۴ میگوید (هر يك از نمایندگان حق دارد از مجلس تقاضا نماید که طرح یا لایحه قانونی که بمجلس آمده است مسکوت عنه بماند باین معنی که شور و مذاکره در آن طرح بالا بجه صلاح و مناسب نیست) بنده هم تقاضای سکوت دارم.

رئیس - من هم چون میدانستم فعلاً مطرح شدنش صلاح نیست جزو دستور قرار ندادم (صحیح است) حالا از دستور خارج میکنم رأی اکثریت هم همینطور است. اگر آقایان موافقند جلسه را ختم کنیم.

رئیس - چهارده نفر از آقایان اجازه خواسته اند آقای وزیر کشاورزی هم برای جواب دو سه فقره سئوالات حاضر شده اند ممکن است جواب بدهند بعد جلسه را ختم کنیم.

وزیر کشاورزی - برای اولین جلسه آینده عرض کردم

حاضر

[۶- موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - چون در دستور فعلاً چیزی نداریم جلسه را ختم میکنم جلسه آینده روز يك شنبه ۱۴ خرداد

دستور هم همانطور که آقای مظفرزاده فرمودند وقتی معین شد در خارج نصب میشود

[مجلس بیست دقیقه بعد از ظهر ختم شد]

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد صادق طباطبائی